

[Redacted]

Aan

Minister VWS

Deadline: ^{3/7} 30 juni 2025

03.07.25

nota

TER BESLISSING

Aanbieding Gezondheidsraad 1e deel advies Veehouderij
en Gezondheid Omwonenden

Directie
Infectieziektebeleid
Infectieziekten & Zoönosen

Opgesteld door

Datum
19 juni 2025

Kenmerk
4148192-1084920-IZB

Biilage(n)

1. Aanleiding

De Gezondheidsraad brengt op 3 juli het eerste deeladvies over Gezondheidsrisico's rond veehouderijen uit. Dit advies is opgesteld op aanvraag van uw voorganger, mede namens de minister LNVN, naar aanleiding van het onderzoeksrapport VGO-III begin februari 2025. Met deze brief stelt u zowel de Eerste als Tweede Kamer op de hoogte van de publicatie van het advies. Daarnaast informeert u de Kamer over de stand van zaken m.b.t. de motie Kostić en de planning van het speedadvies van de WUR.

2. Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd beide brieven te ondertekenen zodat deze, mede namens MLVVN, naar de EK en de TK gestuurd kunnen worden.

3. Kernpunten

- In 2012 en 2018 bracht de Gezondheidsraad (GR) op verzoek van de ministeries IenW, LNVN (toen LNV) en VWS advies uit over de gezondheidsrisico's rond veehouderijen. In 2018 gaf de Raad aan dat het verband tussen gezondheidsrisico's en wonen in de buurt van geitenhouderijen wel aannemelijk was maar dat de gegevensbasis op dat moment te beperkt was om te kunnen spreken van algemeen aanvaarde wetenschappelijke inzichten.
- Met het uitkomen van het VGO-III rapport in februari 2025 is de Gezondheidsraad gevraagd om het eerdere advies te actualiseren.
- Het advies van de Gezondheidsraad is een noodzakelijke stap om het onderzoek te duiden en een keuze te kunnen maken over vervolgstappen.
- De Gezondheidsraad heeft vanwege de urgentie besloten om het advies in twee delen op te leveren.
- Het eerste deel dat nu wordt gepubliceerd gaat vooral om de duiding van de huidige stand van zaken van de wetenschap t.o.v. het verband tussen de nabijheid van geitenhouderijen en het risico op longontsteking.
- De commissie oordeelt dat een oorzakelijk verband tussen longontstekingen en wonen in de nabijheid van geitenhouderijen waarschijnlijk is, waarmee wordt aangegeven dat de bewijslast die door VGO-III is aangeleverd nu steviger wordt geacht dan ten tijde van het voorgaande advies in 2018.

- Het tweede deel komt in november uit en gaat in op complexere en gedetailleerde vragen. Ook komt het in perspectief plaatsen van de gezondheidsrisico's rondom geitenhouderijen in dat deel aan de orde.
- De motie Kostić die verzoekt om het instellen van een landelijk moratorium in ieder geval totdat het gehele advies van de Gezondheidsraad is door de Tweede Kamer breed aangenomen op 27 mei j.l.. Het uitzoekwerk voor de reactie op deze motie vergt nog meer tijd, o.a. voor juridische analyse. Na de zomer informeert u, samen met de minister van LNVN, de Tweede Kamer hierover.
- Het WUR literatuur-onderzoek over mogelijkheden om de emissie uit de geitenstallen te verminderen, zou dit jaar in Q4 worden opgeleverd, zoals vermeld in de Kamerbrief van 22 mei hierover. Helaas wordt dit later, Q1 van 2026, omdat de onderzoekscapaciteit niet eerder beschikbaar is.

Datum

19 juni 2025

Kenmerk

4148192-1084920-IZB

4. Toelichting

a. *Draagvlak politiek*

- Bij debatten over veehouderij of zoönosen en dierziekten komt VGO vaak aan de orde. Daarbij worden enerzijds vragen gesteld over de methode en reikwijdte van het onderzoek en de robuustheid van de resultaten. Anderzijds wordt er aangedrongen op (snel) maatregelen nemen om risico's voor de volksgezondheid te verminderen.
- Er worden regelmatig Kamervragen gesteld in de TK¹ en in de EK²; op 1 juli 2025 was een Mondeling Overleg met de EK.
- In mei is een motie van de PvdD aangenomen om een landelijk moratorium in te stellen, in ieder geval tot aan het Gezondheidsraad advies. Een reactie op de motie wordt in een aparte nota aan u voorgelegd.
- Deze brief gaat zowel naar de TK als de EK omdat is toegezegd ook de EK te informeren over VGO.

b. *Draagvlak maatschappelijk en eenduidige communicatie*

Het onderwerp ligt gevoelig bij het publiek, zowel bij de omwonenden als geitenhouders. Het is in de communicatie belangrijk om te benadrukken dat het verband tussen longontsteking en wonen in de buurt van een geitenhouderij duidelijk is (en beoordeeld zoals beschreven in dit GR-advies), wat losstaat van het feit dat de precieze oorzaak daarvan (nog) onbekend is.

c. *Arbeidsmarkteffecten zorg- en welzijnsveld*

N.v.t.

d. *Gevolgen administratieve lasten*

N.v.t.

e. *Financiële en personele gevolgen VWS en uitvoeringsorganisaties*

¹ Kamerstuk 2021Z04530 mei 2021, Kamerstuk 2021Z20340, januari 2022, Kamerstuk 2023Z13628, augustus 2023, Kamerstuk 2025D11119, 14 maart 2025, Kamerstuk 2025D17073, 15 april 2025.

² 27 mei 2025: EK Reactie op vragen inzake Onderzoek 'Veehouderij en gezondheid omwonenden' - VGO-III; EK vergaderjaar 22-23, 28.973/29.683: 170593.02U, februari 2023 en 170593.05U, juni 2023

N.v.t.

f. Juridische aspecten haalbaarheid

Voor de vervolgaanpak is het advies van de Gezondheidsraad belangrijk. De duiding van de wetenschappelijke basis voor de gezondheidsrisico's voor omwonenden van geitenhouderijen levert input voor de onderbouwing van eventuele juridische maatregelen.

g. Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)

De inhoud van de brief is afgestemd met het ministerie van LVVN (brief wordt mede namens MLVVN verzonden) en tevens afgestemd met collega's van VRO. Veldpartijen zoals provincies, GGD en sector zijn geïnformeerd op proces.

h. Toezeggingen

N.v.t.

i. Fraudetoets

N.v.t.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Tot personen herleidbare gegevens zijn onleesbaar gemaakt vanwege de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

Datum

19 juni 2025

Kenmerk

4148192-1084920-IZB